

Monitor digitale geletterdheid VO 2021

Het onderzoek is een initiatief van ECP | Platform voor de InformatieSamenleving, in samenwerking Kennisnet, Koninklijke Bibliotheek, Openbaar Onderwijs Groningen, SLO, Netwerk Mediawijsheid en mogelijk gemaakt door het ING Nederland fonds.

Het onderzoek kent twee deelthema's:

1. Inzicht krijgen in de *stand van zaken op het gebied van digitale geletterdheid*: een inschatting van de digitale geletterdheid van de leerlingen, de aandacht in vakken en projecten, de ondernomen activiteiten en de aandacht voor thema's rondom digitale geletterdheid.
2. Inzicht krijgen in de aanwezigheid van *randvoorwaarden* die noodzakelijk zijn om (verder) te kunnen werken aan de digitale geletterdheid en de (mogelijke) *barrières* hierbij.

Het onderzoek is uitgevoerd onder de volgende doelgroepen in het voortgezet onderwijs:

- Bestuurders (n=40 respons)
- Directeuren/schoolleiders (n=377)
- Docenten (n=3.553)
- ICT-coördinatoren (n=193)
- Leerlingen (n=3.032)

Onderdelen digitale geletterdheid

1. Ict-basisvaardigheden

Kennis en vaardigheden die nodig zijn om met computers (in allerlei vormen, zoals laptop, tablet of smartphone) om te gaan en hun werking te begrijpen. Het gaat hier om de bediening, de mogelijkheden en de beperkingen van digitale technologie.

2. Computational thinking

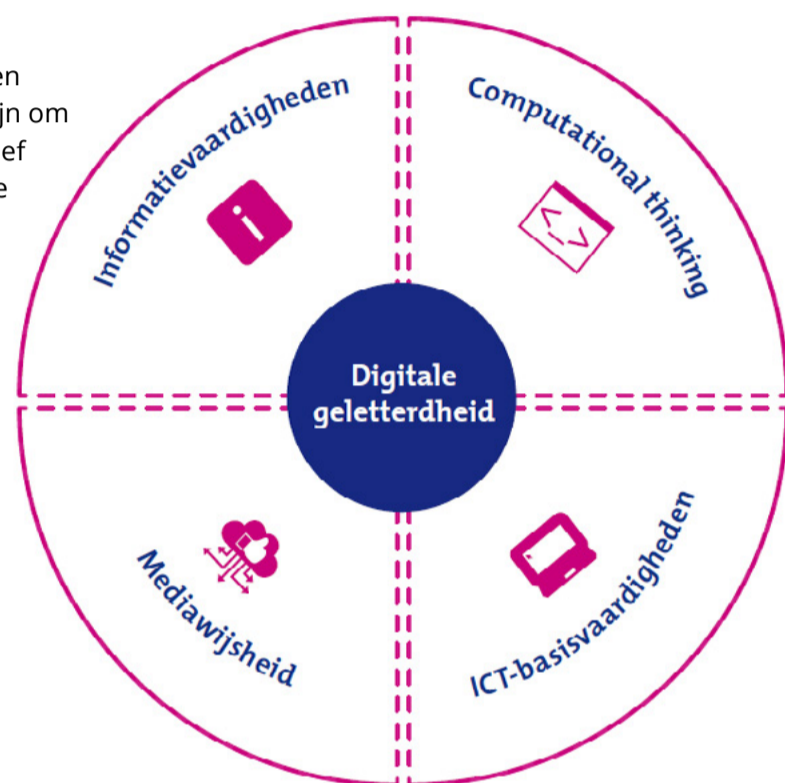
Problemen op een zodanige manier formuleren dat het mogelijk wordt om een computer zoals laptop, tablet of smartphone te gebruiken om het probleem op te lossen.

3. Informatievaardigheden

Informatiebehoefte signaleren en analyseren en op basis hiervan relevante informatie zoeken, selecteren en gebruiken.

4. Mediawijsheid

Kennis, vaardigheden en mentaliteit die nodig zijn om bewust, kritisch en actief om te gaan met digitale media.

Resultaten Monitor digitale geletterdheid VO 2021

Overall beeld: stand van zaken digitale geletterdheid

De gemiddelde score (overall) voor de digitale geletterdheid van leerlingen (naar inschatting van de docenten) komt uit op een **5,5** (op een schaal van 0 tot en met 10). Deze score is berekend op basis van de gemiddelden van de vier onderdelen (ICT-basisvaardigheden, computational thinking, informatievaardigheden en mediawijsheid). Scholen met meer dan 75% achterstandsleerlingen scoren lager met een gemiddelde van **4,1**.

Gemiddelde scores op de vier onderdelen van digitale geletterdheid en de overall score voor digitale geletterdheid

Totaal digitale geletterdheid

5,5

Onderdelen

Mediawijsheid

5,3

Informatievaardigheden

5,4

Computational thinking

5,1

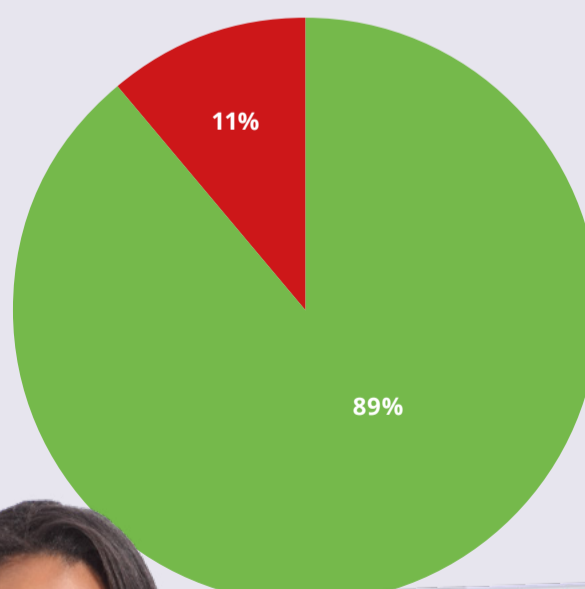
ICT-basisvaardigheden

6,2

(Schaal: 0-10)

De aandacht van docenten voor digitale geletterdheid is als volgt verdeeld:

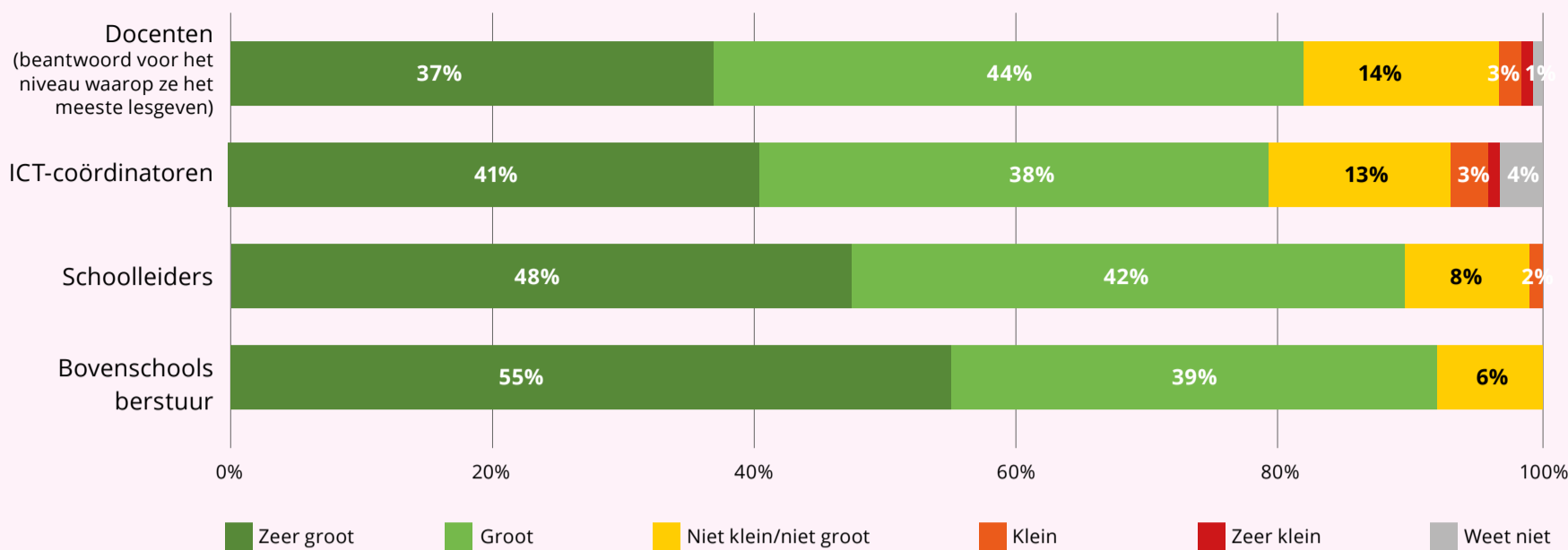
89% van de docenten besteedt wel (enige) aandacht voor digitale geletterdheid (in het vak dat het meeste wordt gegeven, wordt er aandacht besteed aan één of meerdere onderdelen van digitale geletterdheid).

11% van de docenten besteedt geen enkele aandacht aan digitale geletterdheid.

Randvoorwaarden en mogelijke barrières

Hoe groot is volgens u de noodzaak om leerlingen verder digitaal geletterd te maken?

Een ruime meerderheid van de docenten (**81%**) ziet het als een (zeer) grote noodzaak om leerlingen (verder) digitaal geletterd te maken. Iets meer dan een zesde (**17%**) van de docenten vindt de noodzaak niet (zeer) groot. Van de drie andere onderzoeksgroepen vindt **79%** of meer dat er een (zeer) grote noodzaak is.

De planmatige aandacht van scholen voor digitale geletterdheid is als volgt:

1. Een meerderheid van de schoolleiders (**61%**) geeft aan dat er planmatig op school wordt gewerkt aan het digitaal geletterd maken van de leerlingen. Van de docenten geeft **60%** aan dat hun school hieraan planmatig werkt.
2. Ruim een derde van de scholen (**38%**) heeft een speciale werkgroep voor digitale geletterdheid op school. In de meeste gevallen (**89%**) gaat het om één werkgroep, waarin veelal ICT-coördinatoren en docenten zijn vertegenwoordigd.
3. Iets meer dan de helft (**53%**) van de scholen heeft een speciale persoon die zich bezighoudt met onderwijsinnovaties op het gebied van digitale geletterdheid.
4. Een klein gedeelte van de scholen (**9%**) meet de feitelijke voortgang van de digitale geletterdheid van de leerlingen.
5. Ruim een tiende van de docenten (**11%**) werkt met een leerlijn als het gaat om digitale geletterdheid. Ruim een derde (**35%**) werkt niet met een leerlijn, maar wel met leerdoelen als het gaat om digitale geletterdheid. Iets meer dan de helft (**52%**) van de docenten maakt helemaal geen gebruik van leerlijnen of leerdoelen als het gaat om digitale geletterdheid.

Speerpunten

Speerpunten bij de (verdere) verbetering van digitale geletterdheid:

1. Meer **planmatig werken** op schoolniveau, nu wordt bij een fors gedeelte (39%) van de scholen niet planmatig gewerkt op schoolniveau. Een eerste stap is bijvoorbeeld door het instellen van een speciale werkgroep voor digitale geletterdheid.
2. **Docenten moeten meer werken met leerlijnen en leerdoelen als het gaat om digitale geletterdheid.** Nu wordt er door docenten nog te weinig met leerlijnen en leerdoelen gewerkt. Het lijkt lastig voor docenten te zijn dit thema een structurele plaats te geven in de verschillende vakken. Wellicht dat educatieve uitgeverijen hierin een rol kunnen spelen door digitale geletterdheid een vaste plaats te geven in hun (nieuwe) methoden.
3. Docenten moeten meer aandacht besteden aan **specifieke thema's rondom digitale geletterdheid.** Belangrijke thema's als privacy, online veiligheid en programmeren krijgen (zeer) weinig aandacht.
4. **Verbeter de bekwaamheid van de docenten** als het gaat om digitale geletterdheid. De helft van de docenten voelt zich niet ruim voldoende of zeer bekwaam.
5. **Verbeter de ICT-voorzieningen op schoolniveau,** met name als het gaat om de devices voor leerlingen: er zijn te weinig devices of ze zijn te oud. Ook het internet/wifi-netwerk is volgens relatief veel docenten niet op orde.

Partners

Kennisnet

veilig internetten.nl

KB } nationale bibliotheek

slo / een doordacht curriculum dat doen we samen

DUO
ONDERWIJS-ONDERZOEK & ADVIES